

Državno odvjetništvo

Republike Hrvatske

Zagreb, 21. srpnja 2017.

IP-2017/93

PREDMET: Kaznena prijava protiv nepoznatog počinitelja – lokalni izbori 2017. u Gradu Vrlici, Splitsko-dalmatinska županija

Poštovane/i,

GONG je temeljem zaprimljenih saznanja i dokumentacije od strane Marija Delića, nositelja liste Hrvatska narodna stranka - liberalni demokrati iz Vrlike, dužan podnijeti kaznenu prijavu protiv nepoznatog počinitelja zbog počinjenja kaznenih djela iz Kaznenog zakona:

Zlouporaba biračkog prava

Članak 335.

(1) Birač koji na istim izborima glasuje nakon što je već glasovao ili glasuje umjesto drugoga pod njegovim imenom, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko omogućiti drugome da ponovo glasuje.

Povrede tajnosti glasanja

Članak 336.

Tko na izborima povrijedi tajnost glasovanja ili bez pristanka birača objavi kako je on glasovao, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Uništenje i krivotvorenje izbornih isprava

Članak 337.

(1) Tko uništi, prikrije, ošteti ili neovlašteno odnese kakvu ispravu o izborima ili kakav predmet koji služi za izbore, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko uvede u popis birača nepostojeću osobu, umrlu osobu ili osobu koja nema biračko pravo.

Izborna prijevara

Članak 338.

Tko dodavanjem, oduzimanjem, brisanjem glasova ili na drugi način krivotvori rezultat izbora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Lokalni izbori u Gradu Vrlici bili su obilježeni nizom kršenja procedura, ali i mogućih kaznenih djela koje donosimo u nastavku temeljem dojava koje je GONG zaprimio. **Nepravilnosti su rezultirale i ponavljanjem izbora na dva od ukupno osam biračkih mjesta.**

Prvi slučaj – krivotvorenje isprava (čl. 278.) i izborna prijevara (čl. 338.)

Prema izvještajima koje je GONG zaprimio ozbiljna kršenja započela su već tijekom postupka kandidiranja na izborima za Gradsko vijeće Grada Vrlike.

Prilikom očitovanja o prihvaćanju kandidature, na propisanom obrascu OLS-4, Slavko Škrbić¹, OIB 20687672005, u rubrici za nacionalnost nije upisao ništa, tj. nije se izjasnio po nacionalnoj osnovi. Tek naknadno, tijekom postupka kandidiranja, netko je, umjesto njega, protivno njegovoj volji i opredjeljenju, dopisao podatak o nacionalnosti. Na taj se način, krivotvorenjem isprave odnosno prevarom, utjecalo na postupak kandidiranja te rezultat izbora u konačnici jer je Škrbić postao vijećnikom HDZ-a kako bi se ispunio uvjet o predstavljenosti srpske nacionalne manjine temeljem krivotvorenog izjašnjenja manjinske nacionalne pripadnosti. Ovakva nedopuštena i protupravna radnja predstavlja kazneno djelo po čl. 278. i 338. Kaznenog zakona.

Hrvatska narodna stranka-liberalni demokrati, kako je GONG informiran, na svojoj je kandidacijskoj listi za izbor članova gradskog vijeća Grada Vrlike, pod brojem 8. bila istaknula Dragana Radišu, OIB 79353636881, kao kandidata koji je na osnovu pravovaljane kandidature, izjašnjavajući se kao pripadnik srpske nacionalne manjine, i rezultata izbora trebao postati vijećnikom.

Na izborima za gradsko vijeće kao kandidati HSP-a, pripadnici nacionalne manjine, bili su istaknuti i Darko Stojsavljević i Marija Stojsavljević.

Na konstituirajućoj sjednici Gradskog vijeća Grada Vrlike, 6. lipnja 2017. godine, a na inicijativu grupe građana srpske nacionalnosti, HNS je uložio prigovor na verifikaciju vijećničkog mandata Slavka Škrbića. Na taj prigovor odgovorio je predstojnik Ureda državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji Veljan Radojković upućujući na protekle rokove zaštite izbornog prava prilikom postupka kandidiranja.

Kako navodi predstavnik HNS Marijo Delić, prigovor u postupku kandidiranja nije upućen jer je smatrao da se Škrbić prije lokalnih izbora izjasnio kao Srbin i to na nagovor HDZ-a.

Međutim, prema navodima Delića, Škrbić mu je u razgovoru potvrdio da se ne izjašnjava kao Srbin i to od početka Domovinskog rata, kada je spašavajući svoj i život svoje obitelji morao u progonstvo zajedno sa ostalim Vrličanima. Slavko Škrbić je tada postao pripadnik Hrvatske vojske i izjasnio se kao

¹ U prilogu dostavljamo pravovaljanu kandidacijsku listu

Hrvat. Tako se izjašnjavaju i svi članovi njegove obitelji. Svi se i vjerski opredjeljuju kao katolici. Upravo zbog ovih činjenica Slavko je poštivan i cijenjen u cijelom vrličkom kraju, posebno od strane samih Hrvata.

Upravo zbog svega ovoga, imenovanje Slavka Škrbića, kao vijećnika predstavnika srpske nacionalne manjine protivilo bi se i samim odredbama Ustavnog zakona o nacionalnim manjinama, posebno bi to bilo protivno čl. 5, čl. 7. st. 4., 8., i 10., čl. 20., st. 1 kao i drugim odredbama toga zakona.

Kako i zašto je Slavko Škrbić istaknut kao kandidat za vijećnika, predstavnika srpske nacionalne manjine, objašnjava novoizabrani gradonačelnik Vrlike, Jure Plazonić: "*... ja sam kao predsjednik Gradskog odbora HDZ-a sa Slavkom obavio razgovor i predložio mu da ga uvrstimo na našu listu. Škrbić je uz to i član naše stranke 20 godina. Prihvatio je kandidaturu i prilikom očitovanja pred Gradskim izbornim povjerenstvom svojim potpisom je potvrdio da je pripadnik srpske nacionalne manjine*". Citat je iz novinskog članka Slobodne Dalmacije (u privitku)².

Slavko Škrbić svojim je potpisom potvrdio da prihvaća kandidature za HDZ-ovog vijećnika i ne navodeći pripadnost srpskoj nacionalnoj manjini. Time nije istakao, niti potvrdio, da je pripadnik srpske nacionalne manjine, kako je htio i kako je odredio predsjednik Gradskog odbora HDZ-a. Tko, kako, kada i zašto je u obrazac OLS-4 upisao da se Slavko Škrbić izjašnjava kao pripadnik srpske nacionalne manjine, trebale bi utvrditi mjerodavne institucije. Navedena postupanja, ukoliko se dokažu, predstavljaju grubu zloupotrebu dostojanstva i digniteta jednog čovjeka u svrhu krivotvorenja rezultata izbora.

Dodatno, GONG je uvidom u Registar birača na dan 13. srpnja 2017. (ispis ekrana u prilogu) utvrdio da Škrbiću nije navedena nacionalna pripadnost, tj. ne navodi se pripadnost srpskoj nacionalnoj manjini, a podaci u registru birača jedini su relevantni za podatak o nacionalnosti prilikom postupka kandidiranja. Stoga, Škrbić kao neizabrani vijećnik u redovnoj raspodjeli mandata, ne može biti izabran za vijećnika koji će predstavljati srpsku nacionalnu manjinu.

Drugi slučaj – zlouporaba biračkog prava (čl. 335)

Na biračkom mjestu br. 7. Vinalić, 28. svibnja 2017. na ponovljenim izborima događale su se protuzakonite radnje iako je birački odbor zamijenjen novim članovima. Ovdje se opet radi protivno zakonu jer nitko ne smije glasati umjesto druge osobe, a na biračkom mjestu u Vinaliću upravo se to dogodilo. Netko od članova biračkog odbora glasao je umjesto birača. Nekoliko osoba koje se u Zapisniku vode kao one koje su glasale kod kuće ili uz pomoć drugih uopće nisu glasale niti kod kuće niti na biračkom mjestu. Tako je npr. u Zapisniku od 28. svibnja 2017. na 2. strani, pod brojem V – *Tijekom vremena određenog za glasanje glasali su i slijedeći birači:*, u prvom stupcu pod a) navedeno je ime Bose Gutić kao one koja je glasala na biračkom mjestu uz pomoć druge osobe, a da ona taj dan uopće nije glasala i nije izlazila van kuće zbog zdravstvenih problema. Za razliku od toga puta, ona je na prvim izborima 21. svibnja i 4. lipnja 2017. godine glasala kod kuće, zbog toga što je u invalidskim kolicima i teško se kreće. Nadalje, Stana Zorić isto tako nije glasala iako je navedeno da ju Zapisniku

² <http://www.slobodnadalmacija.hr/dalmacija/split-zupanija/clanak/id/490740/zasto-slavko-nije-dovoljno-dobar-srbin-da-bi-u-gradskom-vijecu-zastupao-nacionalnu-manjinu-pravoslavni-pop-mu-se-ne-smije-niti-pribliziti-a-njegovi-sunarodnjaci-prozvali-su-ga-vjerskim-prevrtacem>

na 2. strani u stupcu a) da je glasala. Stana Zorić živi u staračkom domu u Kninu i birački odbor nije išao u Knin kako bi Zorić glasala.

Na izborima od 21. svibnja 2017. godine GIP je poslao članove biračkih odbora u Knin da bi tamo u Domu glasale dvije gospođe iz Vinalića koje uopće nisu tražile da glasaju niti su znale zašto su ih posjetili članovi biračkog odbora. Popis birača koji glasaju kod kuće ili uz pomoć drugoga donio je na biračko mjesto kandidat za HDZ-ovog vijećnika Ivica Gverić, a tko je glasao umjesto ovih gospođa (i drugih) i dalje je nepoznato. Molimo DORH da provjeri sve zapisnike o radu biračkog odbora s navedenog biračkog mjesta.

Ostali slučajevi nepravilnosti

Na biračkim mjestima br. 3 Gornje Maovice i br. 7 Vinalić izbori su se ponavljali, a na biračkim mjestima br. 2 Donje Maovice i br. 6 Kosore zabilježene su nedopuštene radnje koje su bitno utjecale na rezultate i dovode u ozbiljnu sumnju regularnost izbora na tim mjestima.

Na biračkom mjestu u Gornjim Maovicama član biračkog odbora Ivan Barišić je, nakon što bi birač zaokružio brojeve kandidata na listiću (prilikom glasanja kod kuće), isti taj glasački listić slikao mobitelom te na taj način kršio Zakon o lokalnim izborima, posebno po čl. 4. st. 1. i st. 4. što pokazuje da članovi GIP-a, tj. predsjednica i potpredsjednica GIP-a nisu svoju dužnost shvaćali odgovorno i ozbiljno te da nisu adekvatno educirali članove biračkih odbora.

Izbori su na tom biračkom mjestu poništeni zbog viška listića stoga navedena nepravilnost nije ušla kao primjedba u zapisnik, ali je zabilježena kao primjedba člana proširenog sastava GIP-a Milana Ristovskog koju je uložio kao Primjedbu na nedopušten rad Ivana Barišića, člana biračkog odbora Gornje Maovice. Takvo ponašanje dotičnog člana biračkog odbora prijavili su drugi članovi biračkog odbora, Joško Režić i Josip Ristovski koji su s njim išli do birača koji su glasali u svojim kućama.

Na gospodina Milana Ristovskog vršeni su pritisci od strane predsjednice i potpredsjednice GIP-a s ciljem povlačenja svoje Primjedbe, na što on nije pristao, pa je bio izložen daljnjem verbalnom maltretiranju od gotovo svih članova GIP-a, a posebno predsjednice Marijane Matić i potpredsjednice Ivane Klarić Kukuz. Sve ovo odvijalo se u prostorijama GIP-a, u zgradi Općine Vrlika i to pred gotovo svim članovima Gradskog izbornog povjerenstva.

U Zapisniku o radu GIP-a sačinjenom od obrazaca OLN-10, OLN-11, OLN-12 i OLN-13 nema nigdje niti jedne primjedbe Milana Ristovskog iako je GIP-u predao tri primjedbe, koje su ovjerene pečatom i potpisima potpredsjednice Ivane Klarić Kukuz (u prilogu preslike primjedbi). Kako se nije moglo direktno utjecati na ovoga člana proširenog sastava GIP-a da povuče svoje primjedbe, onda je netko odlučio da se one jednostavno ne unesu u Zapisnike o radu GIP-a što je po svemu samovoljno i protupravno postupanje.

Zakon o lokalnim izborima u članku 54. st. 3. navodi da: "Svaki član izbornog povjerenstva može dati primjedbe na zapisnik. Zapisnik potpisuju svi članovi izbornog povjerenstva. .." Nije jasno tko je uništio ispravu o izborima tj. zaprimljene primjedbe.

Nadalje, na biračkom mjestu br. 7. Vinalić, 21. svibnja 2017. godine GIP je raspustio birački odbor i prije samog završetka glasanja, neposredno pred zatvaranje biračkog mjesta, desetak minuta prije 19 sati. Mnogim članovima biračkog odbora nije bilo jasno zašto je GIP tako odlučio jer, ako se i radilo o glasačkim listićima viška, ostaje pitanje kako se to može znati ako se glasačka kutija nije otvorila i ako se nisu prebrojali glasački listići.

Zakon o lokalnim izborima u čl. 62. ističe: (1) Po završenom glasovanju birački će odbor najprije prebrojati neupotrjebljene glasačke listiće i staviti ih u poseban omot koji će zapečatiti. (2) Nakon toga birački odbor utvrđuje ukupan broj birača koji su glasovali na tom biračkom mjestu prema izvatku iz popisa birača i potvrdama nadležnog tijela (3) Nakon utvrđivanja broja birača koji su glasovali, birački odbor pristupa otvaranju glasačke kutije, prebrojavanju glasačkih listića i broja glasova.

U čl. 63. stoji: (...) (2) Ako se prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdi da je njihov broj veći od utvrđenog broja birača koji su glasovali, birački odbor o tome odmah obavještava nadležno izborno povjerenstvo, nadležno izborno povjerenstvo odmah raspušta birački odbor i imenuje novi te određuje ponavljanje glasanja na tom biračkom mjestu koje će se obaviti sedmog dana od dana prvog glasanja. (...)

GIP je postupio po svemu samovoljno i protupravno, protivno Zakonu o lokalnim izborima, onemogućivši biračkom odboru da privede kraju glasanje i da potom: prebroji neupotrjebljene glasačke listiće, utvrdi broj birača koji su glasali, otvori glasačku kutiju i prebroji glasačke listiće.

Dojavu o glasačkim listićima viška navodno je podnio Božo Gverić, brat predsjednice GIP-a. Svjedoci ovakvom postupanju su gotovo svi članovi biračkog odbora uključujući predsjednicu biračkog odbora i njenog zamjenika.

Na biračkom mjestu br. 3 Gornje Maovice, nakon otvaranja glasačke kutije i prebrojavanja glasačkih listića, utvrđeno je da je njihov broj veći od utvrđenog broja birača koji su glasali. Birački odbor je o tome obavijestio GIP. Potom je potpredsjednica Ivana Klarić Kukuz tražila da se napravi kompletan zapisnik, odnosno da se postupi kao da je sve u redu pri čemu je nastojala postići kompromis sa članovima biračkog odbora sve kako se izbori na tom biračkom mjestu ne bi ponavljali. Na taj "kompromis" odnosno prijedlog od strane potpredsjednice GIP-a nisu htjeli pristati Zoran Turudić (HNS) i Joško Režić (SDP) kao i promatrač Stipe Vulić, koji u Zapisnik od 21. svibnja 2017. godine unosi primjedbu: *listić viška*.

Zahvaljujući beskompromisnom stavu spomenutih članova biračkog odbora potpredsjednica GIP-a gđa. Ivana Klarić Kukuz nije uspjela lažirati rezultate izbora. Na ovaj način je spriječena izborna prijevara opisana čl. 338. Kaznenog zakona.

Nepravilnosti odnosno protupravno postupanje na ovom biračkom mjestu koje nije ušlo u Zapisnik zabilježeno je kao "Primjedba na nedopušten rad člana biračkog odbora Gornje Maovice Ivana Barišića" koju je GIP-u uložio član proširenog sastava GIP-a Milan Ristovski, a koji je svojim potpisom i pečatom ovjerila Ivana Klarić Kukuz.

Zaključno, temeljem navedenih informacija, molimo DORH da poduzme sve radnje kako bi se rasvijetlili navedeni slučajevi u svrhu zaštite integriteta izbornog procesa te slanja poruke svim sudionicima izbornog procesa kako će kršenje Kaznenog zakona biti sankcionirano.

S poštovanjem,

Jelena Berković, izvršna direktorica

GONG

Trg bana Josipa Jelačića 15/IV
10000 Zagreb, Hrvatska